

ธรรมสวัสดี ๔๕ ปี ปตท.^๑

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ศ., ดร., ป.ธ. ๙

กรรมการมหาเถรสมาคม

เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

ประธานกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ในโอกาสนี้ที่ได้มาอธิษฐานจิตเจริญพระพุทธมนต์อันศักดิ์สิทธิ์ พร้อมด้วยคณะสงฆ์จากวัดประยุรวงศาวาส เพื่ออำนวยพรและอนุโมทนาในบุญกุศลเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนาของบริษัท ปตท. ในมงคลวาระครบ ๔๕ ปี และในโอกาสที่วันปีใหม่ใกล้จะมาถึง ก็ขออนุโมทนาต่อทุกท่านในการจัดงานนี้ ซึ่งมีคุณธรรม ผล ฤกษ์พิบูลย์ ประธานเจ้าหน้าที่บริหารและกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) พร้อมด้วยผู้บริหารและพนักงานทุกท่าน ได้มีสมานฉันท์พร้อมเพรียงกันจัดงานในปีที่สำคัญของ ปตท. คือ ๔๕ ปี

๔๕ ปี ของบริษัท ปตท. นับเป็นเรื่องน่าจดจำเพราะพระพุทธเจ้าของเราหลังจากตรัสรู้ อยู่ประกาศพระศาสนา ๔๕ ปี ตรัสรู้ตอนอายุ ๓๕ บวก ๔๕ ก็คือ ๘๐ ปี นับเป็นเลขที่เป็นมงคลและเพื่อเสริมมงคล หมายความว่า วันนี้ปรารถนาเหตุแห่งความเจริญ เพื่อเสริมสิริมงคลก็ได้ทำพิธีทำบุญถวายทาน สมาทานศีล เจริญจิตภาวนาด้วยการฟังธรรมะเป็นภาษาบาลีที่พระท่านได้สาธยายเจริญพระพุทธมนต์ไปแล้วนั้น และอาตมภาพจักขยายเป็นภาษาไทยเพื่อเข้าใจง่ายขึ้นต่อไปนี้

บุญคือพลังแห่งความดี

คำว่า **บุญกุศล** จะเป็นพลังหนุนส่งให้กิจการของท่านทั้งหลายและของบริษัท ปตท. เจริญก้าวหน้า ดังที่กล่าวว่าคุณค่าความสำเร็จของชีวิตก็มาจากองค์ประกอบภายในและภายนอก

องค์ประกอบภายนอก ที่เราเรียกว่าสถานการณ์เป็นใจ **องค์ประกอบภายใน** คือความเก่ง **องค์ประกอบภายนอก** คือความเฮง เก่งบวกเฮงก็เหมือนเราพายเรือตามน้ำสบายขึ้น แต่สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยนั้น ทำให้เกิดความเฮง ความโชคดี **บุญคือพลังแห่งความดีที่เราได้สะสมในจิตใจ** จะดึงดูดสิ่งที่ดีงามเข้ามาสู่ชีวิต เพราะเราคิดดี พูดดี ทำดี เป็นบุญ ก็จะทำให้เอาแต่สิ่งที่ดีเข้ามาสู่ตัวเราและองค์กรของเรา โบราณท่านจึงบอกว่า

^๑ บรรยายแก่ผู้บริหารบริษัทปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ณ สำนักงานใหญ่บริษัท ปตท. กรุงเทพมหานคร, วันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

**ยามบุญมาวาสนาช่วย
บุญไม่มาวาสนาไม่ช่วย**

**ที่ป่วยก็หาย ที่หน่ายก็รัก
ที่ป่วยก็หนัก ที่รักก็หน่าย**

ท่านจึงให้ทำบุญทำกุศลไว้เสมอ **ส่วนอีกข้อหนึ่ง คือองค์ประกอบภายใน** ที่เรียกว่าความ
เก่ง ความแก่นั่นวัดกันที่พลัง กำลังใจ กำลังภายใน ท่านทั้งหลายทำกิจการที่เกี่ยวกับพลังงานก็จะ
ทราบดีว่า โลกนี้ขับเคลื่อนภายนอกด้วยพลังงานต่าง ๆ แต่ชีวิตของเราขับเคลื่อนไปด้วยพลัง
ภายใน เรียกว่าพลังจิต **จิตฺเตน นียตี โลโก** โลกเป็นไปตามพลังของจิต เมื่อท่านพัฒนาจิตให้มีพลัง
ก็จะสามารถประสาทความสำเร็จในชีวิตและกิจการได้มากมาย พลังจิตมีหลายอย่าง แต่ที่ท่าน
กล่าวไว้ว่าเป็นพละ คือกำลังภายในในจิตใจนี้มี ๔ ประการ ที่ทำให้ท่านเก่งและดำเนินชีวิตไปสู่ปีใหม่
อย่างประสบความสำเร็จ สุข ความสำเร็จ

พลังแห่งความสำเร็จและความสุข

กำลังข้อที่ ๑ เรียกว่า ปัญญาพละ แปลว่า กำลังปัญญา ปัญญา แปลว่าความรอบรู้ ไม่ใช่
ความรู้ ที่เราเรียนจบปริญญามา ความรู้อาศัยข้อมูล มีข้อมูลมาก จดจำได้มาก ท่านเรียกว่า **พหุสูต**
ผู้มีประสบการณ์สูง แต่ยังไม่ใช่ปัญญา คนที่จะเป็นผู้บริหาร เป็น **CEO** ต้องมีมากกว่าความรู้
เรียกว่าปัญญา

ปัญญา คือความฉลาดที่เกิดจากความรู้ ความคิด และการพัฒนาจิต ความรู้ทำให้เรามี
ปัญญา แต่เราต้องพัฒนาจากการที่เราเรียนมา พัฒนาความคิดและพัฒนาจิต

ปัญญา ที่เกิดจากการเรียน เรียกว่า **สุตมยปัญญา**

ปัญญา ที่เกิดจากความคิด เรียกว่า **จินตามยปัญญา**

ปัญญา ที่เกิดจากการพัฒนาจิต ผีกสติ ผีกสมาธิ เรียกว่า **ภาวนามยปัญญา**

โดยสรุป ปัญญาคือความฉลาด เราใช้ ๒ คำในภาษาไทย ฉลาดรอบรู้ กับฉลาดหลักแหลม
ถามตัวท่านเองว่าท่านฉลาดรอบรู้หรือฉลาดหลักแหลม

ความฉลาดรอบรู้เป็นปัญญาประเภทหนึ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วนั่งทบทวน เราเรียกว่า
ปฏิจจสมุปบาท มองสิ่งต่าง ๆ สัมพันธ์กัน ไม่มีอะไรอยู่ได้ตามลำพังตัวเอง **ปฏิจจะ** แปลว่า อาศัย
สมุปบาท แปลว่า เกิดร่วมกัน ไม่มีอะไรที่อยู่ได้ด้วยตัวเอง สิ่งต่าง ๆ อาศัยกันและกันเกิดขึ้น เมื่อมี
ก. ก็มี ข. ไม่มี ก. ก็ไม่มี ข. นี่คือเหตุปัจจัย ถ้าท่านต้องการปลายทางคือความสำเร็จ ท่านต้องทำ
เหตุ ก. ท่านจึงจะได้ผล ข. การวางแผนก็คือการใส่เหตุ ใส่ปัจจัย ใส่องค์ประกอบให้ครบถ้วนแล้ว
ทำตามนั้น ก็จะนำองค์กรไปสู่เป้าหมาย นี้เรียกว่า **ปฏิจจสมุปบาท** เหตุปัจจัยใดทำให้เกิดผลใด ใน
ชีวิตเราเราเรียกความเข้าใจเรื่องนี้ว่ากฎแห่งกรรม ถ้าในเรื่องทั่วไปเรียกว่ากฎธรรมชาติ

คนที่มีปัญหาอย่างนักวิทยาศาสตร์ก็รู้ว่าเหตุปัจจัยนี้ ทำให้เกิดผลนี้ กลายเป็นเทคโนโลยี พลังงานของท่านทั้งหลาย ในการบริหารองค์กรใหญ่ ๆ มีองค์ประกอบทั้งมนุษย์ ทั้งเครื่องจักร ท่านมองรอบด้านหรือไม่ แล้ววางเขาให้ถูกที่ถูกทางหรือไม่ ใช้คนให้เหมาะกับงานหรือไม่ นี้ เรียกว่าความฉลาดรอบรู้

ในการที่ท่านพัฒนาองค์กรไปนั้น ท่านมองธรรมชาติหรือไม่ เพราะในธรรมชาตินั้น สรรพสิ่งสัมพันธ์กัน พลังงานที่สะอาดทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ รัชกาลที่ ๖ ทรงพระราชนิพนธ์ไว้นานแล้วว่า

เสือพีเพราะป่าปก ป่ารกเพราะเสื่อยัง
ดินดีเพราะหญ้าบัง หญ้ายังเพราะดินเย็น

นั่นคือมองปฏิจจุสมุปบาท ความสัมพันธ์ในธรรมชาติ บริษัทไม่สามารถเติบโตโดยไม่สนใจ ธรรมชาติและสังคมมนุษย์ บริษัทยิ่งใหญ่โตก็ต้องใส่ใจสิ่งแวดล้อม ใส่ใจสังคม คือกำไรสู่สังคม เรียกว่า **CSR** ความรับผิดชอบต่อขององค์กรใหญ่ ๆ เหล่านี้มาจากปัญญา มองเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน แล้วจะอยู่อย่างยั่งยืนร่วมกัน

อีกเรื่องหนึ่ง ฉลาดหลักแหลม ไม่ใช่เพียงเห็นว่าสิ่งต่าง ๆ สัมพันธ์กัน โดยมองภาพกว้างเท่านั้น บางคนมองแต่ภาพกว้าง ไม่เห็นภาพเล็กภาพย่อย เรียกว่า **ถีลอดตาช้าง ท่างลอดตาเส้น** ช้างเป็นสัตว์ใหญ่ก็มองแต่ภาพกว้าง ไม่มองเรื่องเล็ก ๆ และปัญหาก็มาจากเรื่องเล็ก น้ำผึ้งหยดเดียว ส่วนเส้นเป็นสัตว์เล็ก ก็มองแต่ภาพเล็กไม่มองภาพรวม แต่คนมีปัญหาต้องมองทั้งภาพกว้างมหภาคและภาพย่อยจุลภาค การมองลึกลงไปเรียกว่าฉลาดหลักแหลม **อ่านคนออก บอกคนได้ ใช้คนเป็น เห็นคนชัด** คนแต่ละคนคิดอย่างไร ต้องการแรงกระตุ้นอย่างไร เราในฐานะผู้บริหาร ไม่ใช่ปลุกใจเราเอง แต่ปลุกใจคนอื่นเมื่อเขาท้อ และเสนอวิสัยทัศน์ร่วมกันเพื่อให้ไปสู่เป้าหมายนั้น ต้องพูดให้สอดคล้องกับคน หลักแหลมมองทะลุ ไม่ใช่ประเภทรู้หน้าไม่รู้ใจ คนมีทั้งในองค์กร ทั้งนอกองค์กร ทั้งลูกค้า เราต้องอ่านออก

รู้สึกไม่ได้เห็นแต่ภาพกว้างอย่างเดียว รู้ไตรลักษณ์ **อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** สิ่งต่าง ๆ อาศัยสัมพันธ์กันจึงไม่เที่ยงเป็นทุกข์ ทุกข์หมายถึงทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ อนัตตา คือไม่มีแก่นสาร เพราะอาศัยกันและกัน ไม่มีอะไรในโลกนี้อยู่ได้ด้วยตัวเอง เมื่อเราแบ่งไมโครโฟนย่อยลงไป เล็กที่สุด สมัยก่อนเราเรียกว่า **อะตอม** ภาษากรีกแปลว่าแบ่งแยกไม่ได้ เชื่อกันแบบนี้มา ๒,๐๐๐ ปี จนเมื่อ ๑๐๐ ปีที่แล้ว อะตอมสามารถแบ่งได้ เป็น**นิวตรอน อิเล็กตรอน โปรตอน** ฟังพากัน วิ่งวนกันเป็นควอนตัม เป็นอนัตตา ยิ่งเรารู้อะไรลึกขึ้นไปก็จะมองแบบไม่มียึดมั่นถือมั่นมากขึ้น ตัวกูของกู จะลดลง เพราะไม่มีอะไรยิ่งใหญ่อยู่ด้วยตัวเอง ต้องปฏิสัมพันธ์อาศัยกันและกัน เมื่อเห็นว่าสิ่งต่างๆ

อาศัยกันและกันเราจะเคารพเพื่อนมนุษย์ เคารพธรรมชาติ และปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ พลังข้อต่อมาก็จะเกิดขึ้น คือวิริยะพละ

กำลังข้อที่ ๒ วิริยะพละ กำลังความเพียร เมื่อปัญญาเป็นตัวนำ ความเพียรก็จะบริสุทธิ์ และความเพียรนั้นแหละจะพาไปสู่เป้าหมาย พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร รัชกาลที่ ๙ ประทานให้คนไทยมีพลังความเพียรที่บริสุทธิ์ ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องมหาชนก ว่าด้วยเรื่องวิริยบารมี ความเพียรอันบริสุทธิ์ โดยมีปัญญากำกับ เพียรทำความดีและมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ดี **วายเมถว ปุริโส ยาว อตถสส นิปฺปทา เกิดเป็นคนต้องพยายามร่ำไปจนกว่าจะได้สิ่งที่ปรารถนา** เพื่อความสำเร็จของสิ่งที่ปรารถนา ไม่มีอะไรสำคัญไปกว่าความอดทน เพราะฉะนั้นพลังความเพียรจะเชื่อมกับความอดทน ทนลำบาก ทนตรากตรำ ทนเจ็บใจ แล้ววันหนึ่งเราจะถึงเป้าหมาย

กำลังข้อที่ ๓ อนวัชชะพละ กำลังแห่งความซื่อสัตย์สุจริต คือปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อตรง ธรรมะคือหน้าที่ อย่าให้บกพร่องต่อหน้าที่ อย่าละทิ้งหน้าที่ และอย่าทุจริตต่อหน้าที่ เรียกว่าสุจริต และสุจริตนี้ทำให้ท่านต้องคำนึงถึงภาวะโลกร้อน **Climate Change** เราจะอยู่ร่วมกันในยุคต่อไปได้อย่างไร โดยไม่ไปเพิ่มตรงนั้น แต่เป็นพลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กำลังข้อที่ ๔ สังคหพละ กำลังแห่งมนุษยสัมพันธ์ แปลว่าสงเคราะห์ ความสุจริต ความซื่อสัตย์เป็นเกาะกำบัง เป็นพลังให้ใครทำร้ายท่านไม่ได้ แต่สังคหพละ เป็นการรวมพลังคนทั้งหลายมาช่วยท่านทำงาน มาช่วยองค์กรของท่าน สังคหะ แปลว่า สงเคราะห์ เชื่อมโยงกันด้วยมนุษยสัมพันธ์ ด้วย**ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา คือโอบอ้อมอารี วจีไพเราะ สงเคราะห์ประชาชน วางตนพอดี** ในฐานะองค์กรเราก็เชื่อมโยงกับประชาชนรอบนอกองค์กร ในฐานะผู้บริหารและบุคลากรเราก็ทำสังคหสงเคราะห์ ภูมิใจคนในองค์กรให้เป็นเอกภาพคือสามัคคี

สืบสาน รักษา ต่อยอด

การจัดงานครั้งนี้ก็มีวัตถุประสงค์ตรงนั้น เพราะคนไม่ใช่รุ่นเราเท่านั้น กว่าองค์กรจะเติบโตมาถึงวันนี้ ๔๕ ปี เพราะมือของใคร ใครริเริ่ม และใครรักษา สืบต่อ และพัฒนาต่อยอด ใครบ้าง สืบสาน รักษา ต่อยอดมา เราต้องระลึกนึกถึงบุญคุณของท่านเหล่านั้น โบราณบอกว่า **ตมฺน้ำให้นิกถึงคนชุดบ่อ ทานผลไม้ให้นิกถึงคนปลูกต้นไม้** เพราะฉะนั้น ท่านเหล่านั้นก็มีส่วนทำให้มีวันนี้ ถ้าท่านล่วงลับไปแล้ว เราก็ต้องอุทิศส่วนกุศลให้ท่าน คนที่ยังอยู่เราก็ต้องดูแลสงเคราะห์เกื้อกูลกัน ภาษาของเราเรียกว่ากตัญญูทเวท

กตัญญู คือรู้อุปการะที่ใครก็ตามทำให้เราแม้จะเล็กน้อย คนมีปัญหาแค่ใครพูดให้กำลังใจก็จดจำแล้ว ฉลาดหลักแหลม เรียกว่ากตัญญู คนที่มีปัญหาจึงมักจดจำบุญคุณและตอบแทนบุญคุณ

อย่างเช่นพระสารีบุตร ท่านเป็นพระยอดกตัญญู คนใส่บาตรท่านทัพพีเดียวท่านจำได้ และตอน
หลังมาเป็นอุปัชฌาย์ให้คน ๆ นั้น ยอดแห่งปัญญา

กตเวทิต์ แปลว่า ทำปฏิการะตอบแทน แค่ประกาศยกย่อง หรือให้สิ่งของก็แล้วแต่ แก่คนใน
องค์กร นอกองค์กร หรือบุคลากรที่ล่วงลับไปแล้ว ก็ถือว่าเป็นคนกตัญญูกตเวทิต์ นั่นคือสังคหผล
ที่จะเป็นพลังรวมคนไว้ด้วยกันแล้วนำไปสู่ความสำเร็จ

เพราะฉะนั้น ในปีใหม่นี้ขอฝึกฝนธรรมะเป็นพลังชีวิต ๔ ประการ

๑. ปัญญาผล คือพลังปัญญา ฉลาดหลักแหลม ฉลาดรอบรู้

๒. วิริยผล คือพลังความเพียร เรียกว่ากำลังใจ ไม่ท้อถอย มีความอดทน ล้มแล้วลุกขึ้นมา
ใหม่

๓. อดวิชชผล คือ พลังแห่งการทำงานไม่ผิดพลาด แปลงาย ๆ ว่ากำลังแห่งความสุจริต
ทำหน้าที่อย่างถูกต้องไม่บกพร่อง ไม่ละทิ้ง และไม่ทุจริตต่อหน้าที่

๔. สังคหผล คือพลังมนุษยสัมพันธ์ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

อย่างนี้ก็จะทำให้องค์กรของท่านทั้งหลายมีความเติบโต มีความเจริญรุ่งเรือง มีความยั่งยืน
สืบต่อไป

ท้ายที่สุดการบำเพ็ญในวันนี้ ขอตั้งกัลยาณจิตอธิษฐาน อังคุณพระศรีรัตนตรัยและ
อำนาจแห่งบุญกุศลที่ทุกท่านทุกคนได้บำเพ็ญให้เป็นไป และอำนาจแห่งพระพุทธรูปอันศักดิ์สิทธิ์
นี้ จงมารวมกันเป็นตบะ เป็นเดชะ เป็นพลวปัจจัย อำนวยอวยพรให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
และผู้บริหาร พนักงาน ผู้เกี่ยวข้อง ผู้สนับสนุนทั้งปวง จงมีความเจริญรุ่งเรืองงอกงามไพบูลย์ยิ่ง ๆ
ขึ้นไป โดยปราศจากทุกข์ ปราศจากโศก ปราศจากโรค ปราศจากภัย ปราศจากอุปัทวันตรายทั้ง
ปวง เจริญยิ่งด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธรรมสารสมบัติ ธรรมสารสมบัติ ประราธนาสิ่งใดที่
เป็นไปโดยชอบประกอบด้วยธรรม ขอให้ความปรารถนานั้น ๆ จงพลันสำเร็จ จงพลันสำเร็จ จง
พลันสำเร็จ ตลอดปีใหม่และตลอดไป ทุกท่านทุกคน เทอญ

องค์การเผยแผ่ วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

โทร. ๐๘๑ ๓๗๑ ๔๖๕๐